

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від _____ 2024 р. № _____

Київ

**Про схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я
до 2030 року та затвердження операційного плану її реалізації
у 2024-2026 роках**

1. Схвалити Стратегію розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року (далі – Стратегія), що додається.
2. Затвердити операційний план реалізації у 2024-2026 роках Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року, що додається.
3. Міністерствам, іншим центральним і місцевим органам виконавчої влади забезпечити врахування положень Стратегії під час розроблення та реалізації стратегічних та програмних документів.
4. Рекомендувати органам місцевого самоврядування враховувати положення Стратегії під час розроблення та реалізації стратегічних та програмних документів на місцевому рівні та під час ініціювання створення та погодження ініціатив щодо розвитку системи охорони здоров'я на території відповідних громад.
5. Міністерствам, іншим центральним і місцевим органам виконавчої влади забезпечити виконання завдань та заходів операційного плану, затвердженого пунктом 2 цього розпорядження, за рахунок і в межах коштів державного та місцевих бюджетів, а також інших, не заборонених джерел фінансування.
6. Міністерствам, іншим центральним і місцевим органам виконавчої влади, відповідальним за виконання операційного плану, затвердженого цим розпорядженням, подавати Міністерству охорони

здоров'я України щороку до 1 червня інформацію про стан виконання операційного плану, затвердженого пунктом 2 цього розпорядження, для її узагальнення.

7. Міністерству охорони здоров'я разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади подавати щороку до 1 липня Кабінету Міністрів України звіт про стан реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням.

8. Міністерству охорони здоров'я подати Кабінету Міністрів України до 1 грудня 2026 року проєкт операційного плану реалізації у 2027-2030 роках Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від _____ 2024 р. № _____

СТРАТЕГІЯ
розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року

I. Опис проблем, які зумовили прийняття Стратегії, і нормативно-правових актів, що діють у відповідній сфері

Охорона здоров'я, як одна з ключових галузей гуманітарної сфери, є прямо залежною від економічного, соціального благополуччя та політичної сталості країни, і разом з тим залишається надзвичайно уразливою до надзвичайних подій та суспільно-політичних явищ, які негативно впливають на здоров'я населення та можливість організації надання медичної допомоги, таких як війни чи збройні конфлікти.

Здоров'я населення є не лише показником сучасного соціально-економічного стану країни, а й запорукою її розвитку завдяки зростанню можливостей для реалізації індивідуального потенціалу громадян внаслідок збільшення тривалості і якості життя. Захист та заохочення материнства, охорона здоров'я матерів та дітей гарантовані державою, необхідні для відтворення населення та відновлення людського потенціалу всієї країни.

Створення умов для ефективних і доступних медичних послуг та медичного обслуговування населення є конституційним обов'язком держави, а збереження, охорона та зміцнення здоров'я та благополуччя громадян – одним із ключових завдань та пріоритетів. Вирішення проблем здоров'я населення є обов'язком не лише сектору охорони здоров'я – це потребує консолідації зусиль суспільства та лідерства Уряду на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Збройна агресія російської федерації проти України, що триває з 2014 року, безумовно відобразилася на здоров'ї громадян і стані функціонування системи охорони здоров'я, а також вперше продемонструвала наявні й потенційні наслідки тимчасової окупації, внутрішніх міграційних процесів та обмеження доступу до медичної допомоги населенню.

З 2020 року національна система охорони здоров'я зазнала безпрецедентного тиску, реагуючи на пандемію COVID-19, що вимагало

швидких об'єднаних зусиль, а також виявило прогалини, які необхідно усунути для покращення готовності до майбутніх загроз та створення стійкої системи готовності та реагування за принципом «Єдине здоров'я». Здоров'я людей, тварин і стан навколишнього природного середовища взаємопов'язані та вимагають міждисциплінарної співпраці між медичними працівниками, ветеринарами, екологами та працівниками інших суміжних галузей.

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну не лише актуалізувало нагальність вирішення питань, спровокованих пандемією COVID-19, а й поставило ряд нових завдань перед системою охорони здоров'я, що не обмежуються вирішенням оперативних завдань і потребою реагування та мінімізації наслідків агресії.

Критичне навантаження на національну систему охорони здоров'я було спричинене також значними руйнуваннями об'єктів закладів охорони здоров'я, підвищенням попиту громадян на окремі види медичної допомоги та послуги, які не були пріоритетними раніше, руйнуванням цивільної інфраструктури, що впливає на доступ до послуг, можливість дотримання маршрутів пацієнта та розподіл ресурсів тощо. Розбудова та переосмислення систем психологічної та психіатричної допомоги, реабілітаційної допомоги, розвиток системи судово-медичної експертизи потребують комплексного ресурсного планування та підготовки.

Гострота проблеми зумовлена також суттєвою міграцією серед населення та медичних працівників, а також необхідністю впровадження ситуативних рішень, спрямованих на забезпечення універсального доступу до медичних послуг та захисту населення, що ускладнює збір та використання об'єктивних даних в умовах воєнного стану задля прийняття управлінських рішень.

Ризики, пов'язані з наслідками підриву 06 червня 2023 року російською федерацією греблі Каховської гідроелектростанції та загрозами виникнення радіаційної аварії на Запорізькій атомній електростанції, що знаходиться в умовах тимчасової окупації безумовно вимагають як прийняття невідкладних заходів з мінімізації наслідків, так і довгострокових стратегічних рішень, які дозволять компенсувати їх негативний вплив у майбутньому.

Стратегія розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року (далі – Стратегія) розроблена з урахуванням сучасного стану охорони здоров'я, спрямована на вдосконалення державної політики у сфері здоров'я населення України, а також на здійснення всіх належних та доступних заходів для розв'язання проблем, забезпечення доступу населення до якісних послуг та

розвиток системи охорони здоров'я.

Стратегія орієнтується на провідні національні документи та міжнародний досвід, включаючи стратегічні документи ВООЗ, Європейського Союзу (далі – ЄС), а також кращі практики країн ЄС, Великобританії, США та інших країн і враховує єдиний євроінтеграційний вектор розвитку країни.

Стратегія розроблена на виконання Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою», введеного в дію Указом Президента України від 18 серпня 2021 року №369; Указу Президента України № 261/2021 «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників» від 18 червня 2021 року; Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179; Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021; Стратегії людського розвитку, затвердженої Указом Президента України від 2 червня 2021 року № 225/2021; Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р; Національного плану заходів щодо неінфекційних захворювань для досягнення глобальних цілей сталого розвитку, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 липня 2018 року № 530.

Стратегія розроблена з урахуванням стратегічних документів Всесвітньої організації охорони здоров'я, Європейського Союзу, зокрема Глобальної стратегії охорони здоров'я жінок, дітей і підлітків на 2016–2030 роки, розробленої на підтримку Цілей сталого розвитку; Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» від 25 вересня 2015 року; Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована із заявою Законом України № 1678-VII від 16.09.2014; Європейської програми роботи на 2020–2025 роки «Спільні дії для міцнішого здоров'я», Європейське регіональне бюро ВООЗ, 2021; Фармацевтичної стратегії Європи від 25 листопада 2020 року; Конвенції ООН про права людей з інвалідністю, підписану Україною у 2008 році та ратифіковану у 2010 році; Конвенції ООН про права дитини, підписану Україною у 1990 році та ратифіковану у 1991 році тощо.

Стратегія визначає мету, стратегічні цілі, принципи, завдання та підходи у формуванні сучасної системи охорони здоров'я для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, громадськості та інших зацікавлених сторін.

II. Аналіз поточного стану справ, тенденції та обґрунтування щодо необхідності розв'язання виявлених проблем в системі охорони здоров'я

Протягом останніх років система охорони здоров'я України пройшла значний процес трансформації, важливим етапом якого стало встановлення державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення та утворення замовника медичних послуг та лікарських засобів – Національної служби здоров'я України.

Автономізація закладів охорони здоров'я, що посилила рівень самостійності прийняття рішень закладами та їх власниками, дозволила запровадити принцип оплати за послугу та закласти засади конкурентності, стала основою змін у фінансуванні системи охорони здоров'я, починаючи з первинної медичної допомоги, та, надалі, спеціалізованою допомогою, а також закладами національного рівня та відомчими закладами. Це створює додаткові перспективи формування єдиного простору медичної допомоги в Україні.

Реформа системи громадського здоров'я, зосереджена на посиленні інститутів громадського здоров'я, зміцненні систем епідеміологічного нагляду та моніторингу за небезпечними факторами і загрозами біологічного, хімічного, радіаційно-ядерного та невідомого походження. Система громадського здоров'я отримала базовий, системоутворюючий закон, наразі концентрує свої зусилля на розвитку мережі регіональних центрів контролю та профілактики хвороб та посиленні експертної і координаційної ролі головної експертної установи у сфері громадського здоров'я.

Створення та розвиток єдиної національної агенції, що забезпечує централізовану закупівлю лікарських засобів та медичних виробів для потреб системи охорони здоров'я, а також отримання нею статусу закупівельної організації у сфері охорони здоров'я наразі дозволяє впроваджувати комплексні ініціативи, спрямовані на підвищення прозорості та ефективності закупівель.

Важливий крок здійснено на шляху до фактичного розмежування функцій формування та реалізації політики у сфері лікарських засобів. Нова редакція Закону України «Про лікарські засоби» від 28.07.2022 № 2469 поширює компетенцію МОЗ України на затвердження основних порядків та

положень щодо реалізації базового закону, а на центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері створення, допуску на ринок, контролю якості, безпеки та ефективності лікарських засобів, покладається фактичне виконання цих актів та контроль за їх реалізацією.

Окремим важливим напрямком є цифровізація процесів у сфері охорони здоров'я, що не лише спрощує ведення медичної практики та покращує доступ населення до послуг, а також формує якісно новий перелік даних, що є критично важливими для прогнозування, планування, моніторингу якості надання медичної допомоги, відстеження системних прогалин у її наданні та прийнятті виважених та ефективних управлінських рішень.

Проте, незважаючи на досягнення, перед системою охорони здоров'я України залишаються суттєві виклики, реагування на які потребує консолідації зусиль на національному, регіональному та місцевому рівнях, змістовного залучення міжнародних партнерів та всього суспільства задля досягнення амбітного прориву у вдосконаленні системи охорони здоров'я, задоволення потреб населення, зміцнення здоров'я та благополуччя.

Середня очікувана тривалість життя при народженні в Україні, за останніми наявними даними (у 2021 році), становить 74,36 року для жінок і 65,16 року для чоловіків, що є одним із найнижчих показників серед європейських країн. Разом з сусідніми країнами, Україна входить до числа країн із старіючим населенням та високими показниками смертності. За даними Індексу людського капіталу 2020 Україна посідає 53 позицію з 174 країн світу.

Неінфекційні захворювання (НІЗ) є основним викликом для здоров'я населення України – 9 із 10 основних причин передчасної смерті та 84% усіх річних смертей є наслідком тягаря НІЗ. Найбільшу частку смертності спричинених НІЗ складають серцево-судинні захворювання та новоутворення.

До окремих захворювань, які є провідними причинами втрати років здорового життя в Україні належать ішемічна хвороба серця, мозковий інсульт, рак, хвороби опорно-рухового апарату тощо.

Проблеми психічного здоров'я, в тому числі депресивні стани, оцінювались як прихований виклик ще до початку повномасштабного вторгнення, а на сьогодні набувають першочергового пріоритету та будуть потребувати значних ресурсів. Гостра необхідність в дестигматизації та деінституціоналізації у сфері надання послуг із психічного здоров'я вимагає

координації зусиль та врахування питань психічного здоров'я населення при формуванні політик на всіх рівнях та у всіх сферах життєдіяльності.

Незважаючи на те, що смертність від таких інфекційних хвороб як ВІЛ/СНІД, туберкульоз знижується, за даними ВООЗ, Україна залишається однією з країн, де продовжує зростати кількість нових випадків інфікування ВІЛ, виявлення випадків на пізній стадії хвороби та смертей від СНІДу. Особлива увага приділяється високому рівню поширеності мультирезистентного туберкульозу та необхідності подальшого покращення результатів його лікування.

Також, одним із викликів громадського здоров'я в Україні залишається охоплення профілактичними щепленнями. Так, протягом 2023 року планове охоплення дітей першого року нижче встановлених цільових показників, рекомендованих ВООЗ, та коливається від 78 до 92 відсотків у розрізі областей.

Окремої уваги потребує питання антимікробної резистентності, яка є однією з найбільших загроз здоров'ю, економіці та безпеці, з якою стикається людство, створюючи проблеми як на індивідуальному, так і суспільному рівні. Протидія антимікробній резистентності та зменшення застосування антимікробних препаратів потребує стратегій, правил, рекомендацій або інструментів, зокрема, адміністрування антимікробних препаратів.

Видатки на охорону здоров'я в Україні до повномасштабного вторгнення зростали щороку, але залишалися нижчими за світові показники у відношенні до частки внутрішнього валового продукту та обсягів витрат на охорону здоров'я у співвідношенні із загальними державними видатками.

Разом з тим, дослідження підтверджують високий рівень формальних та неформальних платежів, – частка витрат пацієнтів на послуги в сфері охорони здоров'я, лікарські засоби та медичні вироби з власної кишені становлять майже 48% від загальних поточних витрат охорону здоров'я в країні. Окрім того, у 2021 році 17,1% домогосподарств зазнали катастрофічних витрат у зв'язку зі здоров'ям, що є одним з найвищих показників серед європейських країн та несе особливі ризики для вразливих категорій населення. Найбільшими категоріями особистих витрат пацієнтів є витрати на лікарські засоби, в тому числі з недоведеною або низькою ефективністю, а також лікування та під час отримання стаціонарної медичної допомоги.

Нагальним залишається також питання більш ефективного використання ресурсів ліжкового фонду, загальна кількість якого з розрахунку

на 100 000 населення значно перевищує середньоєвропейські показники. За результатами проведених досліджень, близько 20% усіх стаціонарних випадків можна лікувати амбулаторно, а понад 60% стаціонарних ліжко-днів не потребують цілодобового перебування пацієнта в умовах стаціонару. Разом з тим, кількість медичних працівників на 10 000 населення в Україні становить близько 49 осіб, в той час як в розвинених країнах Європейського регіону цей показник сягає 80-90 осіб. Ці факти сукупно вказують на потребу оновлення моделей надання медичної допомоги, планування кадрових ресурсів системи, а також на необхідність впровадження або перегляду клінічних маршрутів пацієнтів, галузевих стандартів надання медичної допомоги, змін у підходах до освіти та безперервного професійного розвитку медичних працівників тощо.

За даними спільної оцінки Світового Банку, Уряду України, Європейської Комісії та Організації Об'єднаних Націй при загальних втратах системи охорони здоров'я внаслідок повномасштабного вторгнення у розмірі близько 17,8 млрд доларів США, загальний обсяг потреб, необхідних на відновлення, становить не менше 14,2 млрд доларів США, понад 872 млн доларів США з яких – нагальні потреби відновлення у 2024 році. Окрім того, відновлення медичної допомоги, організація та контроль за її наданням на деокупованих територіях потребуватиме додаткових кадрових та матеріальних ресурсів.

Враховуючи високі людські, ресурсні та економічні втрати, спричинені повномасштабним вторгненням російської федерації, система охорони здоров'я повинна використовувати всі доступні та потенційно доступні медичні технології та рішення, які завдяки раннім та ефективним втручанням дозволять у майбутньому зменшити тягар захворюваності, прискорити відновлення та зберегти людський потенціал країни.

III. Мета та керівні принципи Стратегії

Стратегія розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року спрямована на визначення ключових проблем здоров'я населення України та формування рішень, що дозволять створити сприятливі та стійкі умови для їх вирішення, забезпечити розвиток системи охорони здоров'я та доступу до якісних медичних послуг.

Стратегія визначає, що метою роботи системи охорони здоров'я є досягнення універсального охоплення послугами охорони здоров'я населення в Україні, що передбачає можливість для кожного отримати доступ до необхідної медичної допомоги належної якості, не зазнаючи при цьому

фінансових труднощів.

Важливим наскрізним вектором Стратегії є необхідність комплексного відновлення системи охорони здоров'я, компенсації та надолуження ресурсних втрат, спричинених збройною агресією російської федерації, а також сприяння відбудови потенціалу країни в цілому, шляхом розвитку та повернення людського капіталу, який є фундаментом для реанімування країни в післявоєнний період.

Відновлення системи охорони здоров'я має бути поєднано з процесами реформування та підвищення ефективності функціонування й управління системою відповідно до принципу «краще ніж було», задекларованого Урядом України.

Стратегія визначає ключові цінності та керівні принципи, що є векторами розвитку і повинні враховуватися при розробленні політик і реалізації заходів, передбачених нею, та бути невід'ємними ознаками системи охорони здоров'я 2030 року:

людиноцентричність в охороні здоров'я – інтереси людей, повага та врахування їх потреб, забезпечення права та можливості брати участь у прийнятті рішень щодо власного здоров'я, дотримання та захист прав людини, які мають вплив на здоров'я, та забезпечення пов'язаних із ними державних гарантій є ключовим пріоритетом Стратегії;

рівність та справедливість – розвиток системи охорони здоров'я повинен забезпечувати дотримання умов і можливостей рівного та справедливого доступу людини до якісних медичних послуг, незалежно від місця проживання, раси, етнічного та соціального походження, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, сімейного чи майнового стану, місця проживання, фізичного та психічного стану з метою їх захисту від катастрофічних витрат на охорону здоров'я;

спільне вироблення послуг охорони здоров'я – люди, громади та спільноти повинні бути ефективно та відповідально залучені до взаємного та рівноправного партнерства з органами влади та іншими суб'єктами в сфері охорони здоров'я у процесі планування, надання, моніторингу та оцінки послуг охорони здоров'я;

ефективність та підзвітність – ефективне використання та розподіл наявних ресурсів потенційних ресурсів, забезпечення прозорості у прийнятті рішень щодо їх використання та розподілу, зменшення корупційних ризиків та

налагодження чіткої комунікації між всіма учасниками управління та використання ресурсів;

біопсихосоціальний підхід – соціальні, економічні, культурні фактори і детермінанти здоров'я та благополуччя (чиста вода, санітарія, харчування, умови проживання тощо), інші немедичні аспекти, що можуть впливати на здоров'я, процеси захворювання, одужання і реабілітації, організацію надання медичної допомоги та догляду мають бути враховані;

доказовість – розробка державної політики та прийняття всіх управлінських рішень у сфері охорони здоров'я повинна відбуватися відповідно до об'єктивних даних із застосуванням аналізу наукових досліджень, оцінок та впровадження практик, заснованих на доказах.

Візією Стратегії є створення такої системи охорони здоров'я України, за ефективного функціонування якої кожна людина матиме повноту можливостей подбати про своє здоров'я, підтримувати, зберігати його та отримувати найвищий доступний рівень медичної допомоги, а особи та суб'єкти, залучені до її надання матимуть прозорі й ефективні інструменти для реалізації власного потенціалу та впливу на формування політик щодо охорони здоров'я на всіх рівнях.

Стратегія закладає підґрунтя та підтримує ініціативи для реалізації в Україні принципу «здоров'я в усіх політиках», врахування наслідків для здоров'я при прийнятті рішень серед різних секторів, пошуку синергії та уникнення шкідливих наслідків для здоров'я в процесі реалізації політик в інших секторах з метою покращення як здоров'я населення, так і рівності у здоров'ї.

Окрім того, Стратегія покликана і надалі забезпечувати створення прозорих та справедливих правил для надавачів послуг охорони здоров'я всіх форм власності та підпорядкування, підтримувати сприятливе середовище для розвитку системи охорони, залучення інвестицій та відновлення України.

IV. Стратегічні цілі та показники їх досягнення

Реалізація Стратегії передбачається шляхом досягнення стратегічних та оперативних цілей та комплексного виконання завдань, передбачених нею.

Стратегічна ціль 1. Забезпечення універсального доступу населення до якісних медичних послуг та інструментів реалізації права на здоров'я.

Оперативна ціль 1. Забезпечення рівних умов та безперешкодного доступу до медичних послуг.

Реалізація оперативної цілі дозволить сформувати ефективну модель системи охорони здоров'я, яка буде забезпечувати збалансоване, безперервне надання якісних і безпечних послуг населенню, гарантуватиме його фінансовий захист та створюватиме відкриті можливості повноцінного доступу до медичних послуг, зокрема через розширення ролі первинної ланки, трансформацію маршрутів пацієнтів та зміну моделей надання медичної допомоги, поступову інтеграцію монопрофільних закладів до структури багатoproфільних закладів охорони здоров'я, та відповідного перерозподілу функцій між працівниками у сфері охорони здоров'я.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити фінансовий захист пацієнта, недопущення катастрофічних витрат у випадку хвороби та реалізувати політику нульової толерантності до корупції в сфері охорони здоров'я, в тому числі шляхом розширення кола суб'єктів декларування;

розробити та забезпечити функціонування механізмів управління госпітальними округами, госпітальними кластерами та формування спроможної мережі закладів, що забезпечує повне територіальне покриття медичною допомогою відповідно до встановлених критеріїв, потреб та наявних ресурсів;

підвищити якість первинної медичної допомоги, що дозволить запобігти госпіталізаціям, яких можна було б уникнути;

посилити спроможність надавачів первинної медичної допомоги щодо надання комплексних мультидисциплінарних послуг, виїзних консультацій для маломобільного населення або населення, яке проживає у віддалених сільських районах і деокупованих територіях, проведення групових практик тощо;

розробити концепцію, план реалізації та формування мережі закладів інтегрованої первинної медичної допомоги, спрямованої на зосередження медичних ресурсів та послуг з метою забезпечення доступу до якісної медичної допомоги на рівні громад;

забезпечити формування єдиного медичного простору, заклади та надавачі послуг в якому працюють за єдиними правилами та здатні забезпечувати належний рівень медичної допомоги незалежно від організаційної форми, форми власності, підпорядкування чи місця перебування особи, що обслуговується та розробку відповідних маршрутів пацієнта;

забезпечити поступову інтеграцію монопрофільних інституцій у структуру багатoproфільних закладів охорони здоров'я;

посилити впровадження підходу до надання послуг за принципом «здоров'я протягом всього життя» серед всіх рівнів надавачів послуг у сфері охорони здоров'я з метою, зокрема, запобігання погіршення стану здоров'я, створення умов для його покращення та надолуження втрачених раніше можливостей для його покращення;

забезпечити використання принципів інклюзивності та безбар'єрності доступу при розробці та наданні послуг охорони здоров'я, у тому числі електронних, з урахуванням потреб осіб з інвалідністю, порушеннями повсякденного функціонування та обмеженнями життєдіяльності;

розробити та впровадити ефективні механізми заохочення та підтримки медичних працівників, що працюють в сільській, малонаселеній чи важкодоступній місцевості.

Оперативна ціль 2. Забезпечення доступу до якісних, доказових та безпечних лікарських засобів та медичних виробів.

Реалізація оперативної цілі дозволить повноцінно інтегрувати фармацевтичну політику в систему охорони здоров'я, покращити якість медичної допомоги та доступність лікарських засобів, захистити населення від неефективних, недоказових та субоптимальних рішень та збільшити ефективність витрат в сфері охорони здоров'я на всіх рівнях. Ця ціль також передбачає удосконалення системи регулювання в сфері обігу лікарських засобів та медичних виробів та процесів закупівлі лікарських засобів у відповідності до практик країн Європейського союзу.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити гармонізацію державних політик доступу до лікарських засобів та медичних виробів;

забезпечити управління ланцюгом поставок лікарських засобів та медичних виробів на рівні кращих світових практик;

забезпечити постійне оновлення та функціональну повноту переліку основних лікарських засобів та медичних виробів, вартість яких компенсується за рахунок державного бюджету;

посилити облік та моніторинг закупівель та використання лікарських засобів та медичних виробів закладами охорони здоров'я на амбулаторному та

госпітальному етапах та забезпечити використання ними інструментів прозорого управління запасами;

забезпечити документування та постійний аналіз переліку лікарських засобів, які отримують пацієнти під час стаціонарного лікування у системі охорони здоров'я (включаючи ті, які були надані закладом охорони здоров'я або забезпечені безпосередньо пацієнтами);

забезпечити постійний моніторинг, оцінку та подальший розвиток, розширення та перегляд програми «Доступні ліки» та моделей її реалізації;

забезпечити належний доступ до лікарських засобів, в тому числі рецептурних та тих, що підлягають реімбурсації в сільській місцевості, віддалених та важкодоступних районах;

зменшити вплив самолікування та використання недоказових методів лікування шляхом зменшення реклами та маркетингових інструментів впливу на пацієнта та надавачів медичних послуг та встановлення повноцінного контролю над рецептурним відпуском окремих категорій лікарських засобів.

Оперативна ціль 3. Формування та підтримка ціннісного ставлення до здоров'я.

Реалізація оперативної цілі дозволить населенню володіти повною інформацією, змінити ставлення до свого здоров'я та приймати усвідомлені рішення та відповідальні дії щодо власного здоров'я, факторів впливу на нього та доступних інструментів його зміцнення та забезпечить державне регулювання і контроль над ключовими факторами ризику, які впливають на здоров'я населення.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

сприяти створенню безпечних умов та середовища життєдіяльності людини, що сприяють збереженню та зміцненню здоров'я шляхом впровадження національних, регіональних та місцевих програм з контролю за тютюнопалінням, споживанням алкоголю, дорожньої безпеки, промоції здоров'я та заходів з первинної профілактики тощо;

створити умови для систем харчування та захисту прав споживачів, які сприяють рівноправному доступу до безпечних, здорових та екологічно чистих продуктів харчування протягом усього життя, в тому числі формуванню здорових харчових звичок в закладах освіти та виховання;

здійснити комплексні заходи, спрямовані на екологічні детермінанти

здоров'я, включаючи забруднення навколишнього природного середовища, доступ до безпечної питної води і рекреаційних зон, санітарії і гігієни, чистого повітря, а також адаптації до змін клімату з метою створення безпечного, здорового середовища життєдіяльності людини;

розробити та впровадити програми для підвищення знань населення в питаннях здоров'я та безпеки життєдіяльності;

забезпечити включення питань здоров'я до освітніх та виховних програм на всіх рівнях;

забезпечити практичне врахування питання впливу на громадське здоров'я при прийнятті рішень, формуванні державних політик та реалізації заходів на всіх рівнях;

впровадити у практику надання медичної допомоги модель спільного прийняття клінічних рішень та сприяти підвищенню рівня відповідальності людей щодо власного здоров'я;

забезпечити доступ пацієнта до управління власними медичними даними, а також інформацією про доступні та надані послуги.

Оперативна ціль 4. Відновлення, розвиток та підтримка напрямів, пов'язаних з новими викликами та задоволенням особливих потреб.

Реалізація оперативної цілі дозволить забезпечити належне планування заходів з відновлення, створити умови та підтримати окремі напрямки в сфері охорони здоров'я, нагальність розвитку яких продиктована наслідками пандемії COVID-19 та збройної агресії, і які потребуватимуть додаткових зусиль задля збереження здоров'я населення, інтеграції ветеранів та внутрішньо-переміщених осіб, населення деокупованих територій та післявоєнного відновлення країни.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

розробити довгострокове перспективне бачення повного інфраструктурного оновлення та відбудови мережі закладів охорони здоров'я у відповідності до нових будівельних норм, моделей надання медичної допомоги, розвитку системи охорони здоров'я в Україні відповідно до найкращих європейських практик;

забезпечити єдиний підхід та визначити критерії пріоритетності під час поетапного відновлення інфраструктури системи охорони здоров'я з урахуванням потреб населення та його окремих груп, з метою необхідності

відновлення доступу до медичних послуг та урахуванням планів розвитку спроможних мереж;

забезпечити впровадження тимчасових технічних рішень, спрямованих на відновлення доступу до медичних послуг в умовах обмежених ресурсів чи можливостей їх надання з одного боку, та недопущення використання тимчасових рішень на постійній основі, з іншого;

розробити підходи щодо забезпечення та, за потреби, спільного використання автотранспорту медичними працівниками, в тому числі, під час надання первинної медичної допомоги в важкодоступних районах та районах з незначною густиною населення;

сформувати та забезпечити поетапну реалізацію планів з підвищення енергонезалежності та екологічних підходів забезпечення життєдіяльності закладів охорони на всіх рівнях, в тому числі з використанням відновних джерел енергії, проведення термоізоляції будівель, впровадження альтернативних джерел опалення тощо;

забезпечити комплексне врахування потреб ветеранів, населення що знаходиться на територіях, звільнених від окупації та внутрішньо-переміщених осіб в наданні медичної допомоги та не допустити дублювання функцій та подвійного фінансування витрат на її організацію;

забезпечити розвиток багаторівневої науково-обґрунтованої, моделі надання реабілітаційної допомоги в сфері охорони здоров'я, її належне фінансування, інтеграцію на всіх рівнях медичної допомоги та взаємозв'язок з системою заходів та суб'єктами в інших сферах життєдіяльності на основі багатофункціональних реабілітаційних центрів та відділень;

забезпечити розвиток послуг з психічного здоров'я, психосоціальної підтримки, які наближені до людини, а також сплановані з урахуванням потреб громади, зокрема під час війни та періоду відновлення та належний взаємозв'язок між усіма залученими сторонами;

переглянути підходи до функціонування стаціонарних закладів психіатричної допомоги, умов перебування, до надання медичної допомоги та забезпечення належного дотримання прав людини;

впровадити комплексні заходи з підтримки материнства та дитинства, в тому числі спрямовані на збільшення народжуваності, зокрема завдяки розвитку та підтримки репродуктивних технологій, зменшення дитячої смертності та подальшого масштабування послуг ранньої діагностики та

технологій раннього втручання;

забезпечити розвиток та посилення систем моніторингу вживання психоактивних речовин, алкоголю, ігрової залежності та забезпечити реалізацію комплексних заходів зі зменшення попиту та пропозиції на фактори та продукти, що здатні призводити до значного зловживання та формувати залежність;

забезпечити доступність послуг з лікування травм та опіків, ортопедії, реконструктивної хірургії, шляхом розробки відповідних маршрутів пацієнтів та формування національних мереж;

забезпечити доступність послуг та технологій з відновлення та компенсації втрат слуху та зору;

забезпечити розвиток інтегрованої системи невідкладної медичної допомоги в рамках єдиної системи цивільного захисту з метою залучення сил і засобів реагування системи екстреної медичної допомоги і медицини катастроф та аеромедичної евакуації, а також сил і засобів комплексного реагування на надзвичайні ситуації у випадку загроз хімічного, біологічного, радіаційно-ядерного характеру;

забезпечити розвиток паліативної допомоги та доступ до ефективного знеболення;

забезпечити розвиток та технічну спроможність мережі закладів судово-медичної експертизи;

провести комплексне реформування проведення медико-соціальної експертизи;

розвивати медичні послуги, зокрема планову імунізацію, вакцинацію у відповідь на спалахи і постконтактну профілактику, пов'язану з медичними послугами відповідно до потреб вразливих верств населення, зокрема ветеранів, населення звільнених від окупації територій, переселенців та біженців, які повернулися;

розробити модель фінансування та закупівель інтегрованих послуг, які потребують координації медичних та соціальних служб, зокрема послуг з довгострокового догляду, захисту дітей та підтримки психічного здоров'я.

Оперативна ціль 5. Забезпечення прозорості національної політики у сфері охорони здоров'я та залучення громадянського суспільства до прийняття рішень.

Реалізація оперативної цілі дозволить встановити належні інструменти участі громадянського суспільства у формуванні та реалізації політики в сфері охорони здоров'я на всіх рівнях, планувати програми та послуги з охорони здоров'я за їх безпосередньої участі та забезпечить прозорість у прийнятті відповідних рішень.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити залучення громадянського суспільства до розробки політики й управління у сфері охорони здоров'я шляхом сприяння обізнаності населення, заохочення взаємодії національних інституцій та закладів охорони здоров'я з громадянським суспільством, громадянами, громадами, пацієнтськими організаціями, професійними асоціаціями, засобами масової інформації тощо;

створити та впровадити елементи ефективного управління закладами охорони здоров'я, які забезпечують громадську підзвітність та нагляд, в тому числі шляхом формування наглядових рад на основі принципів належного управління;

посилити комунікації та роз'яснення щодо процесів розробки, розширення та затвердження державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення та переліку лікарських засобів і медичних виробів, що покриваються за рахунок державного бюджету;

створити можливості для захищеного доступу до знеособлених агрегованих великих даних в електронній охороні здоров'я та їх використання для громадянського суспільства, учених, бізнесу, у тому числі з комерційними цілями.

Стратегічна ціль 2. Посилення політик та спроможності інститутів національної системи охорони здоров'я.

Оперативна ціль 1. Забезпечення професійної автономії, сталості, розвитку та ефективності національних інституцій у сфері охорони здоров'я.

Реалізація оперативної цілі дозволить посилити та сформувати стійкі національні інституції та агенції охорони здоров'я, що мають довіру суспільства та спроможні ефективно реагувати на виклики системи, а також удосконалити управління системою та взаємодію з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, відповідно до впровадження реформ з децентралізації.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

зміцнити потенціал та забезпечити лідерство Міністерства охорони здоров'я як органу, що формує державну політику та керує національною системою охорони здоров'я, в тому числі в питаннях міжсекторальної співпраці;

забезпечити поетапну зміну підходів до управління та оптимізацію апарату Міністерства охорони здоров'я шляхом вилучення невластивих функцій та їх делегування до відповідних органів або установ з метою зосередження функціоналу Міністерства на формуванні ефективної державної політики та стратегічного управління у галузі охорони здоров'я;

продовжувати інституційне зміцнення Національної служби здоров'я як єдиного національного замовника медичних послуг і лікарських засобів та посилювати її підзвітність перед Урядом та населенням;

створити та забезпечити інституційну спроможність центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері створення, допуску на ринок, контролю якості, безпеки та ефективності лікарських засобів;

забезпечити функціонування та належну організаційну, фінансову й кадрову спроможність Центру громадського здоров'я як головної експертної установи у сфері громадського здоров'я на національному рівні та посилення ролі мережі центрів контролю профілактики хвороб як ключових інституцій у сфері громадського здоров'я на регіональному рівні;

забезпечити функціонування та належну організаційну, фінансову й кадрову спроможність Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф МОЗ України, як головної координуючої та експертної установи у сфері екстреної медичної допомоги та медицини катастроф;

забезпечити функціонування центральної закупівельної організації, що здійснює централізовану закупівлю якісних ліків та медичних виробів за кошти державного бюджету, забезпечує функціонування єдиного закупівельного простору, застосовуючи сучасні закупівельні інструменти та методики на національному та регіональному рівнях;

посилити співпрацю з регіональними структурними підрозділами з питань охорони здоров'я та органами місцевого самоврядування та їх роль у формуванні та управлінні спроможними мережами, ресурсами, розробці та

впровадженні місцевих політик та програм в охороні здоров'я;

нарошувати потенціал основних підпорядкованих інституцій у сфері охорони здоров'я, які забезпечують розвиток електронної охорони здоров'я, керують плануванням людських ресурсів, оцінюванням технологій охорони здоров'я та іншими критично важливими функціями в системі охорони здоров'я.

Оперативна ціль 2. Забезпечення належного фінансування системи та ефективності використання коштів.

Реалізація оперативної цілі дозволить забезпечити стійке та гнучке фінансування системи охорони здоров'я завдяки постійному збільшенню ресурсів, спрямованих на задоволення її потреб, пошуку додаткових джерел надходжень, що не створюють бар'єрів для доступу до медичних послуг для населення та безперервній оптимізації наявних витрат та механізмів реалізації програм.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити пріоритет здоров'я у формуванні бюджетної політики країни та фінансування охорони здоров'я з бюджету на рівні не менше 5% ВВП, а за умови економічного зростання збільшити державні витрати на охорону здоров'я понад захищений рівень;

розробити чіткі правила та регуляції для розвитку ринку добровільного медичного страхування, в тому числі додаткового для послуг, які не покриваються державними медичними гарантіями, не загрожують життю та не пов'язані безпосередньо з клінічною якістю обслуговування;

продовжити об'єднання (пулінг) коштів різних бюджетів для фінансування системи охорони здоров'я, в тому числі для проведення централізованих закупівель;

провести оптимізацію установ, підприємств та організацій в сфері управління Міністерства охорони здоров'я та Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та позбавитись непрофільних та неприбуткових активів;

розробити та впровадити додаткові механізми забезпечення фінансування системи охорони здоров'я, в тому числі шляхом врегулювання продажу та оподаткування окремих товарів і послуг (включаючи акцизне оподаткування), спрямування коштів від настання страхових випадків до системи охорони здоров'я тощо;

впровадити механізми забезпечення ефективності використання власних коштів закладами охорони здоров'я, в тому числі шляхом посилення спроможності щодо фінансового планування закладів, впровадження елементів моніторингу за витратами.

Оперативна ціль 3. Забезпечення міжсекторального співробітництва для забезпечення загальнодержавного підходу у вирішенні питань охорони здоров'я.

Реалізація оперативної цілі дозволить посилити організаційну спроможність системи, ефективно розподіляти функції, ресурси, уникати їх дублювання та формування прогалин і відстежувати прогрес у виконанні завдань.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити міжсекторальну співпрацю за принципом «здоров'я в усіх політиках» та спільне формування пріоритетів, єдиних для всіх політик в сфері охорони здоров'я та тих, що спричиняють вплив на здоров'я;

забезпечити відкритість даних щодо ініціатив та заходів з питань здоров'я та недопущення фрагментації зусиль та дублювання функцій в єдиній системі;

впровадити міжсекторальні координаційні механізми та платформи щодо пріоритетних проблем громадського здоров'я та чіткий механізм взаємозв'язку та взаємодії між ними на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Оперативна ціль 4. Забезпечення врахування євроінтеграційних прагнень та глобального порядку денного при формуванні та реалізації політики в сфері охорони здоров'я.

Реалізація оперативної цілі дозволить прискорити інтеграцію системи охорони здоров'я країни, привести у відповідність до вимог ЄС окремі норми законодавства, впровадити міжнародні стандарти функціонування національної системи охорони здоров'я країни, посилити співпрацю на всіх рівнях, а також провести підготовку та посилення спроможності суб'єктів системи охорони здоров'я до практичного перебування та функціонування у єдиному європейському просторі охорони здоров'я.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити комплексну гармонізацію законодавства України в сфері

охорони здоров'я з відповідними нормативними актами ЄС та встановити контроль за його дотриманням;

забезпечити гармонізацію регулювання у сфері виробництва, обігу та верифікації лікарських засобів, технічних регламентів з медичних виробів із законодавством ЄС з урахуванням вимог Угоди про асоціацію з ЄС та умов членства в міжнародних організаціях, в тому числі цифровізацію відповідних процесів;

забезпечити гармонізацію із міжнародними стандартами підходи до розробки, адаптації та прийняття клінічних рекомендацій та настанов в системі охорони здоров'я;

забезпечити виконання міжнародних зобов'язань України в сфері охорони здоров'я, залученість до глобальних ініціатив та вирішення питань глобального здоров'я в якості активного повноправного учасника, та своєчасну сплату членських внесків;

забезпечити інтеграцію з європейською системою охорони здоров'я та єдиним ринком, що гарантуватиме транскордонну мобільність пацієнтів та надання медичних послуг;

забезпечити постійну взаємодію з інституціями Європейського Союзу для отримання передового досвіду та формування довготривалого партнерства;

забезпечити постійну координацію співпраці з міжнародними донорськими організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги, прозорість залучення та використання коштів міжнародних партнерів;

привести навчальні програми закладів вищої освіти у галузі знань у відповідність до європейських вимог та потреб трансформації системи охорони здоров'я в Україні, забезпечити регулярний їх перегляд та сприяти визнанню українських документів про освіту в сфері охорони здоров'я у світі.

Оперативна ціль 5. Забезпечення використання належних фактичних даних, інструментів планування, кращих практик і рішень та їх інституалізація задля забезпечення послідовності та гармонізації розвитку системи охорони здоров'я.

Реалізація оперативної цілі дозволить посилити ефективність та обґрунтованість управлінських рішень в сфері охорони здоров'я, забезпечити об'єктивність та неупередженість формування та використання даних,

удосконалити законодавчі рамки для функціонування інтегрованої інформаційної системи охорони здоров'я, узгодити національні показники здоров'я з міжнародними стандартами, а також забезпечити послідовність у реалізації політики в сфері охорони здоров'я.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити використання фактичних даних, врахування потреб населення під час воєнного стану та у повоєнний період при плануванні та реалізації заходів з відновлення, розвитку та реформування системи охорони здоров'я, зокрема розробити та впровадити механізми аналізу поточної ситуації та якості надання допомоги при захворюваннях, що мають найбільший тягар;

забезпечити постійний розвиток та удосконалення програми медичних гарантій, деталізацію розрахунків та витрат в межах послуг, в тому числі вартості лікарських засобів та медичних виробів, що базується на достовірних даних про вартість компонентів медичної допомоги, її об'ємах та наявних медичних технологіях;

забезпечити використання даних електронної охорони здоров'я для ухвалення управлінських рішень у системі охорони здоров'я та громадського здоров'я;

посилити потенціал та здатність національних наукових та науково-дослідницьких інститутів у прогнозуванні, плануванні та підготовці обґрунтованих пропозицій для прийняття управлінських рішень в сфері охорони здоров'я з залученням суб'єктів з інших секторів;

забезпечити розвиток інформаційної платформи даних та належний захищений доступ до даних про здоров'я, стандартизацію обміну даними на рівні їх збору, передачі та звітування;

посилити механізми транскордонного обміну інформацією, зокрема внесення вітчизняних даних до міжнародних реєстрів, сприяти встановленню довготривалих партнерств та включенню українських професійних асоціацій та об'єднань до міжнародних мереж, посиленню міжнародної співпраці та наукового співробітництва;

забезпечити проведення регулярних незалежних оцінок, в тому числі з залученням міжнародних організацій щодо прогресу розвитку системи охорони здоров'я та окремих її компонентів, посилити механізми збору та аналізу даних, що використовуються для формування глобальних звітів

України за показниками в сфері охорони здоров'я.

Оперативна ціль 6. Посилення спроможності системи охорони здоров'я у реагуванні на виклики, глобальні загрози та ефективного управління в умовах надзвичайних ситуацій.

Реалізація оперативної цілі дозволить забезпечити захист і збереження здоров'я населення шляхом попередження, раннього виявлення, створення механізмів та підтримання в стані постійної готовності елементів ефективного реагування на надзвичайні ситуації; запобігти транскордонному поширенню загроз, які можуть становити небезпеку громадському здоров'ю, шляхом розбудови спроможності системи відповідно до вимог Міжнародних медико-санітарних правил.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити функціонування спроможної системи громадського здоров'я, спрямованої на збереження та сприяння зміцненню громадського здоров'я, профілактику захворювань та своєчасне виявлення та реагування на виклики здоров'ю, забезпечити її лідерство та ефективне функціонування в системі цивільного захисту;

забезпечити мережу центрів контролю та профілактики хвороб необхідними ресурсами у відповідності з потребами системи для виконання основних оперативних функцій громадського здоров'я;

забезпечити гармонізацію законодавства та злагодження механізмів готовності і реагування сил і засобів функціональних підсистем цивільного захисту у сфері охорони здоров'я, що забезпечуються системами екстреної медичної допомоги і медицини катастроф, та громадського здоров'я;

забезпечити функціонування системи крові для гарантування державою рівного та своєчасного доступу пацієнтів до безпечних та якісних компонентів донорської крові у достатній кількості;

створити та забезпечити функціонування механізмів, які б забезпечували безперервний доступ до основних медичних послуг та активації оперативного фінансування заходів з попередження виникнення та подолання наслідків надзвичайних ситуацій;

переглянути принципи готовності закладів охорони здоров'я, їх кадрового та технічного забезпечення та механізмів оперативного перепрофілювання під потреби, зумовлені викликами, пов'язаними з настанням надзвичайних ситуацій різного характеру;

забезпечити розвиток системи навчання та проведення регулярних заходів з надання першої домедичної допомоги, залучення немедичних працівників до реагування та формування резервів;

сформувати базову мережу закладів охорони здоров'я найвищого доступного рівня захисту та автономності, готових до реагування до загроз та викликів найвищого рівня;

переглянути підходи та сформувати ефективну систему наповнення, зберігання, розгортання та управління резервами критичних лікарських засобів та медичних виробів;

розвинути потенціал національного державного підприємства з дистрибуції лікарських засобів та сприяти створенню державно-комунальної мережі аптечних закладів;

забезпечити функціонування ефективної системи епіднагляду за станом і показниками здоров'я населення та здійснення моніторингу за факторами ризику, що на них впливають, шляхом посилення міжсекторальної співпраці за принципом «єдиного здоров'я» й інтеграції послуг громадського здоров'я та первинної медичної допомоги;

забезпечити технічними можливостями та умовами лабораторну мережу, що відповідає стандартам біобезпеки та біозахисту, посилити спроможність лабораторної мережі своєчасно виявляти й верифікувати загрози та небезпеки для здоров'я населення і повідомляти про них;

продовжити оптимізацію надання лабораторних послуг населенню шляхом створення прозорої моделі призначення та шляхів отримання якісних лабораторних послуг, що буде задовольняти потреби населення;

забезпечити розбудову кадрового потенціалу спеціалістів клінічних лабораторій та лабораторій громадського здоров'я всіх спеціальностей, а також спеціалістів з менеджменту якості, біобезпеки й біозахисту, секвенування тощо;

запровадити систему геномного епіднагляду за пріоритетними патогенами шляхом розробки національної стратегії секвенування, розбудови і підтримки відповідної лабораторної мережі;

створити операційний інформаційний механізм раннього оповіщення про ризики та надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я, інтегрований з іншими структурами та міжнародними системами операційного оповіщення, а також впровадити стратегії профілактики хвороб

з пандемічним/епідемічним потенціалом та зниження виникнення ризику появи патогенів із високим ступенем небезпеки.

Оперативна ціль 7. Розвиток та удосконалення ефективних інструментів забезпечення моніторингу якості надання медичної допомоги.

Реалізація оперативної цілі дозволить покращити якість медичної допомоги, повноцінно використовувати можливості її надання задля досягнення найвищих результатів лікування, а також своєчасно та системно виявляти та реагувати на прогалини в наданні медичної допомоги та причини, що призвели до відхилень якості її надання.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

посилити ефективність збору та рівень верифікації даних на всіх рівнях надання медичної допомоги;

розробити, впровадити та забезпечити поетапне удосконалення системи забезпечення якості в охороні здоров'я на національному, регіональному рівнях та на рівні закладів охорони здоров'я;

удосконалити критерії оцінки діяльності медичних закладів, індикатори ефективності, якості, тощо;

вивчити питання щодо створення незалежної національної інституції для управління якістю охорони здоров'я, постійного збору (в режимі реального часу), аналізу даних щодо надавачів медичної допомоги та публікацію його результатів;

утворити незалежну агенцію з оцінки медичних технологій у якості єдиного експертного органу, який забезпечує доказову базу відбору, обґрунтованість, оцінювання ефективності лікарських засобів, медичних виробів та практик та розширення державних гарантій медичного обслуговування;

забезпечити перегляд критеріїв, механізмів ліцензування суб'єктів господарювання та контроль за дотриманням ліцензійних умов ними, а також удосконалити підходи до акредитації закладів охорони здоров'я;

впровадити та забезпечити застосування елементів клінічної ефективності, клінічного управління та управління ризиками в закладах охорони здоров'я;

переглянути підходи до організації роботи, забезпечення незалежності

та неупередженості роботи клініко-експертних комісій;

розробити інструменти моніторингу якості даних, єдині термінологічні словники та класифікатори у сфері охорони здоров'я;

створити механізм проведення точкового, рандомізованого дослідження доступності та якості надання медичної допомоги та розпочати його реалізацію.

Стратегічна ціль 3. Створення та забезпечення умов для розвитку та реалізації потенціалу складових національної системи охорони здоров'я.

Оперативна ціль 1. Забезпечення безперервного розвитку людського капіталу та створення можливостей самореалізації в системі охорони здоров'я.

Реалізація оперативної цілі дозволить створити комплексні умови для кадрових ресурсів системи охорони здоров'я, які б стимулювали та давали змогу працівникам сфери охорони здоров'я виконувати свої професійні обов'язки на належному рівні та забезпечували гідні умови праці та розвитку.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити державні гарантії оплати праці медичних та інших працівників сфери охорони здоров'я;

інтегрувати освіту та наукову діяльність у сфері охорони здоров'я відповідно до сучасного міжнародного контексту та процесів трансформації сфери охорони здоров'я;

забезпечити моніторинг якості освітньої діяльності закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку фахівців у сфері охорони здоров'я, та удосконалити систему незалежного оцінювання якості підготовки здобувачів освіти у сфері охорони здоров'я;

забезпечити умови для підвищення якості організації та здійснення практичної (клінічної) підготовки здобувачів медичної освіти шляхом утворення багатопрофільних університетських лікарень, оптимізації використання потенціалу діючих університетських клінік та клінічних баз кафедр закладів вищої освіти, а також стандартизації підходів до використання симуляційних методів навчання та проведення об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту;

запровадити сучасну модель лікарської резидентури з урахуванням міжнародного досвіду;

забезпечити розвиток професій та системи підготовки фахівців з реабілітації та професіоналів з психологічної допомоги та духовної опіки у сфері охорони здоров'я;

стимулювати розвиток нових форм безперервного професійного розвитку керівників, професіоналів та фахівці сфери охорони здоров'я, які узгоджуються з пріоритетами системи охорони здоров'я;

запровадити систему професійного самоврядування працівників сфери охорони здоров'я та посилити механізми участі професійних асоціацій у розробці політик, розвитку професії, покращенні якості та інших завдань системи охорони здоров'я;

запровадити механізм надання індивідуального права на здійснення професійної діяльності у сфері охорони здоров'я;

забезпечити відкритість та прозорість конкурсного відбору наукових досліджень і розробок та розподілу коштів державного бюджету на фінансування наукової діяльності у сфері охорони здоров'я;

забезпечити розвиток цифрових компетентностей медичних працівників та інших користувачів електронних інструментів в охороні здоров'я та розвиток інформаційної культури, цифрової грамотності, кібербезпеки й кібергігієни в сфері охорони здоров'я;

удосконалити освітні та навчальні моделі підготовки управлінців закладів охорони здоров'я та стимулювати їх розвиток;

створити та забезпечити функціонування реєстру людських ресурсів охорони здоров'я та кадрового резерву в сфері охорони здоров'я та забезпечити планування та формування кадрових ресурсів відповідно до потреб населення у якісних та доступних послугах, трансформації моделей надання медичної допомоги в Україні та глобальних тенденцій розвитку охорони здоров'я;

розширити кваліфікаційні вимоги до медичних сестер/медичних братів та долучити до надання медичних послуг немедичних працівників, у першу чергу на рівні територіальних громад;

розробити та впровадити інструменти страхування професійної відповідальності медичних працівників;

впровадити прозорі та конкурентоспроможні процедури відбору, кар'єрного розвитку та професійного зростання працівників сфери охорони здоров'я;

забезпечити проведення комплексних заходів з протидії стереотипам, в тому числі гендерним та віковим в сфері охорони здоров'я, професійній діяльності та у взаємодії з пацієнтами та реагування на випадки дискримінації або неналежного ставлення.

Оперативна ціль 2. Впровадження, використання та пошук можливостей застосування сучасних технологій та наукових досягнень для збереження та зміцнення здоров'я.

Реалізація оперативної цілі дозволить системі охорони здоров'я України користуватися глобальними досягненнями науки і техніки, впроваджувати новітні підходи до надання медичної допомоги, стимулювати створення, розвиток, адаптацію та апробацію інновацій на місцях.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

створити систему планування та комплексного забезпечення потреб закладів охорони здоров'я у дороговартісному обладнанні відповідно до планів розвитку госпітальних округів та системи охорони здоров'я в цілому;

врегулювати та сприяти використанню лікарських засобів передової терапії;

розширити практику генетичних досліджень та використання прогностичних тест-систем для потреб охорони здоров'я;

врегулювати та розширити використання методів віддаленого моніторингу стану здоров'я пацієнтів;

удосконалити нормативне та професійне середовище для проведення клінічних досліджень;

забезпечити розвиток досліджень та виробництва у сфері біоінженерії, тривимірного моделювання, друку та виготовлення медичних виробів, зокрема технічних засобів реабілітації, посилити спроможність національних наукових та технічних парків та ініціатив з проведення досліджень, розробки медичних виробів та рішень в сфері охорони здоров'я;

повноцінно впровадити телемедицину та інтелектуальні системи підтримки клінічних рішень, системи обробки великих даних, штучного

інтелекту, запровадити етичні засади використання технологій штучного інтелекту та інструментів на основі даних;

врегулювати та забезпечити роботу біобанків, накопичення та обмін даними між ними для використання у наукових цілях та застосування новітніх підходів до діагностики та лікування захворювань;

забезпечити подальший розвиток трансплантології, в тому числі щодо використання біо- та ксеноімплантів, подальшої цифровізації галузевих процесів, забезпечення безпечності матеріалів, тканин та органів, що використовуються тощо.

Оперативна ціль 3. Технологізація та цифровізація процесів управління системою, планування та організації надання послуг в сфері охорони здоров'я.

Реалізація оперативної цілі дозволить закріпити лідерство України у впровадженні цифрових рішень в сфері охорони здоров'я, спростити та удосконалити управління даними та можливості їх комплексного аналізу для широкого спектру потреб.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

забезпечити формування єдиного медичного інформаційного простору з національною і транскордонною інтероперабельністю та наскрізними процесами та сервісами;

розвивати інфраструктурні та технічні умови надання якісних медичних послуг із використанням інформаційно-комунікаційних систем на всіх рівнях;

впровадити перехід від паперових облікових форм медичної документації до структурованих електронних медичних записів;

запровадити комплексні заходи з кібербезпеки та захисту інформації, зокрема дотримання загального регламенту про захист даних в інформаційних системах охорони здоров'я та здійснювати періодичну оцінку їх ефективності.

Оперативна ціль 4. Створення умов для залучення інвестицій, збільшення економічної привабливості та покращення показників економічної ефективності галузі.

Реалізація оперативної цілі дозволить сприяти економічному відновленню країни, залученню інвестицій в сферу охорони здоров'я, посилити конкурентоспроможність суб'єктів та розширити доступ населення

до якісних медичних послуг, лікарських засобів та медичних виробів.

Завданнями з реалізації цієї оперативної цілі Стратегії є:

сприяти розвитку фармацевтичної галузі в Україні, з фокусом на стимулювання інвестицій в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, локалізацію та інші методи освоєння новітніх технологій виробництва лікарських засобів та медичних виробів;

посилити контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності, в тому числі шляхом повноцінного запровадження у національне законодавство принципу Болар та інших сучасних інструментів, спрямованих на посилення галузі;

визначити й розробити нормативно-правову базу для ефективної моделі державно-приватного партнерства та концесії в системі охорони здоров'я відповідно до визначених пріоритетів та з урахуванням потреб регіонів, що найбільш постраждали від російської агресії та сформувати пріоритетний перелік закладів охорони здоров'я, які можуть бути залучені до реалізації спільних проектів;

сприяти врегулюванню та розвитку сфери медичного туризму в Україні;

сприяти розбудові спроможності та іміджу вищих медичних навчальних закладів та закладів фахової передвищої освіти, в тому числі з метою залучення іноземних здобувачів освіти за умови забезпечення належної якості освіти;

забезпечити залучення приватного сектору до реалізації державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення та збільшити доступність безоплатних для населення послуг в рамках програми медичних гарантій у закладах приватної форми власності.

Індикаторами реалізації Стратегії стане покращення загальних показників смертності та захворюваності, зближення їх із середньоєвропейськими значеннями, в тому числі зниження материнської та дитячої смертності, зниження рівня інвалідності (первинної, вторинної) через захворювання, які можна запобігти, зниження споживання тютюну, алкоголю та солі тощо.

Реалізація Стратегії сприятиме покращенню рівня та якості життя населення, забезпеченню фінансового захисту пацієнта, у т.ч. недопущенню його катастрофічних витрат у випадку хвороби.

Окрім того, метою Стратегії є зменшення передчасної смертності від станів та захворювань, що наразі превалюють, а саме через серцево-судинні захворювання, новоутворення, цукровий діабет, хронічні обструктивні захворювання легень, а також від дорожньо-транспортного травматизму на тротуарі.

Окремі показники та індикатори повинні бути відображені в вузькоспеціалізованих програмних документах та відповідати цілям та завданням Стратегії.

Прогнозується, що завдяки реалізації Стратегії будуть створені умови для поступового збільшення середньої очікуваної при народженні тривалості життя чоловіків і жінок в Україні.

V. Порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації Стратегії та звітування

Реалізація Стратегії передбачена протягом 2024 — 2030 років і забезпечується у межах компетенції спільними зусиллями заінтересованих центральних та місцевих органів виконавчої влади, державних установ та організацій, органів місцевого самоврядування і громадськості та здійснюється двома етапами: перший етап – 2024—2026 роки, другий етап – 2027—2030 роки, відповідно до операційних планів реалізації (далі – Операційні плани).

Розроблення Операційних планів, а також моніторинг і оцінка прогресу реалізації Стратегії здійснюється Міністерством охорони здоров'я із залученням представників органів державної влади, експертних та наукових установ, міжнародних організацій, інститутів громадянського суспільства, надавачів медичних послуг та професійних об'єднань.

За результатами моніторингу і оцінки прогресу реалізації Стратегії Міністерство охорони здоров'я готує пропозиції та рекомендації щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення ефективної реалізації Стратегії та, за потреби, змін до Операційних планів.

Міністерство охорони здоров'я щороку оприлюднює на офіційному веб-сайті звіт про стан виконання чинного Операційного плану за попередній рік.

VI. Фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Фінансування заходів із реалізації Стратегії здійснюватиметься за рахунок і в межах коштів державного та місцевих бюджетів, затверджених на

відповідний рік, а також інших, не заборонених законодавством джерел фінансування.

Операційні плани можуть бути виконані за наявності достатніх ресурсів на їх реалізацію.